СТАРОНКІ ГІСТАРЫЧНАЙ ПРАЎДЫ І ДУХОЎНАЙ МОЦЫ

Вялікая Айчынная вайна ўсё далей адыходзіць у гісторыю, сведак таго страшэннага часу застаецца ўсё менш, але ж ёсць памяць. І пакуль будуць ствараецца фільмы пра вайну і пісацца кнігі, пакуль у дзіцячых садках будуць развучвацца ваенныя песні, а ў школе – вершы, пакуль гэта тэма будзе адкрыта і праўдзіва разглядацца на асобных занятках ва ўстановах вышэйшай адукацыі, а кожны беларус будзе лічыць Дзень Перамогі – адным з галоўных свят нашай краіны, мы не страцім памяць аб вайне.

Менавіта пра гэта, напэўна, думаў кожны, хто напярэдадні святкавання Дня горада Віцебска прысутнічаў на прэзентацыі трэцяга выдання кнігі «Витебское подполье» (папярэднія друкаваліся ў 1969 і 1974 гадах). Сярод аўтараў гэтай кнігі – Ніна Дарафеенка (1923 – 2015), кандыдат гістарычных навук, дацэнт, якая шмат гадоў выкладала ў ВДПІ імя С.М. Кірава. Яе суаўтарамі сталі журналісты Мікалай Дарафеенка і Мікалай Пахомаў.

Ініцыятарам перавыдання кнігі стала Віцебская абласная бібліятэка імя У.І. Леніна, а пабачыла свет яна ў выдавецкім доме «Звязда». У выданні змешчана ўклейка з фотаздымкамі з альбома, які прыкладаўся да кандыдацкай дысертацыі Ніны Дарафеенка. У дадатку надрукаваны апошні артыкул Ніны Іванаўны пра подзвіг Веры Харужай у Віцебску.

Прадмову да трэцяга выдання падрыхтаваў загадчык кафедры гісторыі і культурнай спадчыны ВДУ імя П.М. Машэрава **Анатоль ДУЛАЎ,** кандыдат гістарычных навук, дацэнт. Анатоль Мікалаевіч пракаментаваў, чаму варта чытаць кнігу:

«Гэта, безумоўна, народная кніга. І таму, што яна прысвечана лёсам простых людзей, мужчын і жанчын, прадстаўнікоў беларускага народа розных узростаў і прафесій, якія ў экстрэмальных умовах германскай акупацыі ахвяравалі дзеля Радзімы ўсім, нават самім жыццём. Таксама кніга народная, бо ў гады майго юнацтва, калі мне ўпершыню давялося з ёй пазнаёміцца, яна была амаль у кожнай віцебскай сям'і. Некаторыя мелі яе, бо там пісалася пра родных, сяброў, суседзяў, знаёмых. І тых, што загінулі ў барацьбе з нацызмам, і тых, хто вярнуўся да мірнага жыцця і адбудоўваў Віцебск. А іншыя мелі кнігу проста таму, што гаворка ішла пра блізкую гісторыю роднага горада. Хаця значэнне подзвігу герояў, а, значыць, і яго даследавання, куды больш шырокае.

Кніга «Витебское подполье» – вельмі моцная кніга. Моцная, таму што ў ёй распавядаецца пра звычайных людзей, якія ўсталі на барацьбу з ворагам, праявілі мужнасць і духоўную моц. Як пісаў Э. Хемінгуэй, "чалавека можна знішчыць, але яго нельга перамагчы". І нават патрыёты, якія аддалі жыццё за будучыню краіны, будучыню яе людзей, новыя пакаленні, сваёй смерцю духоўна перамаглі чалавеканенавісніцкую ідэалогію нацызму. Моцная кніга і па сваім эмацыйным уздзеянні на чытача. Будучы дакументальнай, яна перадае дух змрочнага часу акупацыі і дух змагання супраць акупантаў.

Кніга «Витебское подполье» – праўдзівая кніга. Яна заснавана на гістарычных фактах. У аснову выдання пакладзены матэрыялы кандыдацкай дысертацыі гісторыка Ніны Іванаўны Дарафеенка, вынікі яе сумеснай з мужам, журналістам Мікалаем Уладзіміравічам Дарафеенкам пошукавай працы».

Трэба адзначыць, што ў кнізе ўзгадваецца больш за тысячу імёнаў віцебскіх змагароў, сярод якіх не толькі мясцовыя жыхары ўсіх узроставых груп, але і вопытныя падпольшчыкі, якіх спецыяльна накіравалі ў наш горад для стварэння падпольнага партыйнага цэнтра (Вера Харужая), а таксама замежныя антыфашысты (Карл Шрадэр, Іаган Лойда).

Пазнаёміцца з трэцім выданнем кнігі «Витебское подполье» можна будзе ў тым ліку і ў чытальнай зале навуковай бібліятэкі нашага ўніверсітэта.

Падрыхтавала Алеся ДУБРОЎСКАЯ.